การศึกษาการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

Study of Conducting Learner Developing Activities for Enhancement of Desirable Attributes Training on Staff Potential Developing

ดวงจันทร์ เดชรักษา[1] ศุภวดี บุญญวงศ์[2] วรรณี ลิมอักษร[3]
นรา บูรณรัช[3] ณัฐชยา ฐานีสร[4] และอุษา เหมตะศิลป[5]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบด้านความรู้ความเข้าใจและด้านความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ก่อนและหลังการฝึกอบรม และศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจและด้านความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สูงขึ้นหลังการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมในระดับมาก ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาสนับสนุนจุดเด่นของการฝึกอบรม ด้วย

คำสำคัญ : การฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

[1] ครูชำนาญการพิเศษ, โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ สงขลา 90100
[2] รศ.ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000
[3] ข้าราชการบำนาญ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000
[4] ครูชำนาญการพิเศษ, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย หาดใหญ่ สงขลา 90110
[5] ศึกษานิเทศก์, สำนักงานเขตพื้นการศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 สงขลา 90000
*Corresponding author : bsupawadee@tsu.ac.th

Abstract

This research aimed: to compare the trainees, potentiality on the aspect of knowledge and understanding as well as aspect of good feeling of conducting learner developing activities before and after training; to study the trainees, satisfaction towards training. Research results were that; after training the trainees had improved both potentialities at the statistical significance at .001, and the satisfaction towards training was in high level. Also, the qualitative data had taken into analysis to support the strengths of training activity.

Keyword : The training of conducting learner developing activities, Developing the staff potential

บทนำ

ภารกิจสำคัญของการจัดการศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวมเพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อันเป็นลักษณะของพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะสาระการเรียนรู้ที่ เป็นองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม รวม 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอันจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความ สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมไทย ดังนั้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันกับกลุ่มสาระ

จากผลการวิจัยที่สำคัญ เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ณัฐชยา ฐานีสร และคณะ (2552) พบว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ครู เพราะครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด มีหน้าที่โดยตรงในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ซึ่งต้องอาศัยครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม และผู้เรียนสนใจที่จะเข้าร่วม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ ทั้งนี้ครูต้องมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและสามารถวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ ศุภวดี บุญญวงศ์ (2552) ที่ทำการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบผลสำคัญว่า พฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการมองโลกในแง่ดีโดยตัวทำนายเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ทั้งนี้แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งบุคลากรเหล่านี้จำเป็นต้องมีศักยภาพด้านต่าง ๆที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คณะผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยการฝึกอบรม เพื่อให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยนำแนวคิดการฝึกอบรมอย่าง เป็นระบบมาใช้เป็นฐานคิดสำคัญ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถรับรู้ได้อย่างกว้างขวาง มีความเข้าใจ และรับรู้ถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อเปรียบเทียบด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบด้านความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ3) เพื่อศึกษาความ พึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้น หลังการฝึกอบรม 2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีด้านความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้น หลังการฝึกอบรม และ 3) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย ที่สำคัญมีดังนี้ 1) ประชากรในการวิจัยได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 จำนวน 42 โรง ศึกษานิเทศก์ผู้มีหน้าที่ติดตามดูแลช่วยเหลือครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต 1 และเขต 2 เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และเขต 2 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน 139 คน 3) ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และตัวแปรตาม ได้แก่ ศักยภาพของบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การฝึกอบรมในองค์กร เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทันเหตุการณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยเชื่อว่า ผู้ที่มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอจะสามารถพัฒนางานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพได้ เพราะการเรียนรู้สิ่งใหม่และการทบทวนความรู้เก่าเป็นสิ่งที่พัฒนาได้จากการฝึกอบรม (สมคิด บางโม, 2539; กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2537)

สำหรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยึดแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ การมุ่งอบรมการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติและทักษะควบคู่ไปด้วยกัน เพราะความรู้และเจตคติเป็นองค์ประกอบร่วมที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมตามที่ประสงค์ วิธีการฝึกอบรมที่นำมาใช้ คือ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory learning) ประกอบด้วย การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiental learning) กับกระบวนการกลุ่ม (Group process) (กรมสุขภาพจิต, 2542) สรุปได้ดังนี้ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกันเอง และผู้เรียนกับผู้สอน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่ดีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไป อย่างกว้างขวาง มีการสื่อสารด้วยการพูดหรือการเขียนในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ สำหรับกระบวนการกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุดในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถบรรลุงานสูงสุด โดยผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมที่ชัดเจน กำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มให้ชัดเจนและกำหนดโครงสร้างงานที่ชัดเจนในลักษณะของใบงานหรือใบชี้แจง

นอกจากนี้การฝึกอบรมครั้งนี้จะยึดหลักการเรียนรู้แนวมนุษยนิยม มุ่งให้ผู้เรียนรู้ สามารถพัฒนาตนเองให้มีความเป็นตัวของตัวเอง ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยผู้ให้การเรียนรู้จะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อความรู้สึก ให้ความไว้วางใจ เป็นกัลยาณมิตร เอื้ออำนวยการเรียนรู้และให้กำลังใจแก่ผู้เรียนรู้ (Quinn, 1984) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่ จะต้องเป็นหลักสูตรที่เน้นปัญญามากกว่าเนื้อหา ให้ความสำคัญกับการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาและได้ลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนรู้มีอิสระทางความคิด เชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการคิดและสร้างสรรค์ มีการเสวนาแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างผู้เรียนรู้และผู้ให้ความรู้ ทำให้ไม่มีปัญหาขัดแย้งต่อกัน และช่วยให้ผู้เรียนรู้ดึงสิ่งที่ดีที่สุดที่เขามีอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์ (Marriam & Cafferella, 1991)

จากการประมวลงานวิจัยที่นำการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาบุคคลและได้ผลดี ดังเช่น ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู (โกศล มีคุณ, 2549) ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู (แสวง ทวีคูณ และคณะ, 2549) เป็นต้น จึงคาดว่าการฝึกอบรมที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้น่าจะได้ผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยเช่นกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น 2) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นำมาจากแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ศุภวดี บุญญวงศ์ และคณะ (2552) เป็นผู้สร้าง เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่าจำนวน 16 ข้อ ที่ได้หาคุณภาพแบบวัดจากครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .84 3) แบบประเมินความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นำมาจากแบบวัดเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ศุภวดี บุญญวงศ์ และคณะ (2552) เป็นผู้สร้าง เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่าจำนวน 14 ข้อ ที่ได้หาคุณภาพแบบวัดจากครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .85 และ4) แบบประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการประเมินความรู้สึกที่ดีของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการจัดการฝึกอบรม ด้านตัวป้อนจำนวน 16 ข้อ ด้านกระบวนการจำนวน 15 ข้อ และด้านผลผลิตจำนวน 15 ข้อ หาคุณภาพจากครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 47 คน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .76

การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมในครั้งนี้มีขั้นตอนสำคัญโดยสรุป ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและงานวิจัย เรื่องศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา (ณัฐชยา ฐานีสร และคณะ, 2552) และเรื่องปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ศุภวดี บุญญวงศ์, 2552) มาผนวกกับข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมครู และผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งหมดจำนวน 8 คน โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) 2) สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีการฝึกอบรม กิจกรรมและสื่อ และการประเมินผล นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง นำผลมาปรับปรุง แล้วนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปศึกษานำร่อง (Pilot study) กับครูผู้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 15 คน ของโรงเรียนนวมินทราชูทิศทักษิณ นำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมขั้นสุดท้าย เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ ใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดลองวัดสองครั้ง (One group pretest – posttest design) (Kerlinger & Lee, 2000) โดยจัดฝึกอบรมตามหลักสูตรเป็นเวลา 18 ชั่วโมง 25 นาที

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้ง 3 ข้อ กล่าวคือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความรู้สึกที่ดีในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้นหลังการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ดังแสดงในตาราง 1 และตาราง 2

อีกทั้งมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมครั้งนี้ อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตาราง 3 เมื่อนำมาผนวกรวมกับข้อมูลที่สังเคราะห์จากแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถกล่าวได้ว่า สืบเนื่องจากปัจจัยที่สำคัญได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เข้าใจเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาผู้เรียน ได้เห็นตัวอย่างการจัดกิจกรรมของครูที่ประสบผลสำเร็จได้เครื่องมือวัดที่สามารถนำไปปรับใช้ได้สะดวกขึ้น เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อมูลจากผู้ให้การเรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมไปถึงมีความประทับใจกับการดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือจากผู้ให้ความรู้ตลอดระยะการฝึกอบรม พบว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการสำคัญสำหรับการพัฒนาครูและได้ผลดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อ้อมเดือน สดมณี (2536) ที่นำการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาครูด้านพฤติกรรมการทำงานและด้านจิตใจ และผลการวิจัยของ แสวง ทวีคูณ และคณะ (2549) ที่นำการฝึกอบรมไปใช้เพื่อพัฒนาครูด้านจิตใจและด้านทักษะการปลูกฝังวินัยแก่ผู้เรียน

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการฝึกอบรม

ด้านความรู้ความเข้าใจฯ	N	$\overline{X}$	SD	t
ก่อนการฝึกอบรม	139	66.27	6.96	
				23.39***
หลังการฝึกอบรม	139	80.97	4.83	

*** p< .001

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างด้านความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก่อนและหลังการฝึกอบรม

ด้านความรู้สึกที่ดีฯ	N	$\overline{X}$	SD	t
ก่อนการฝึกอบรม	139	55.50	6.18	
				32.72***
หลังการฝึกอบรม	139	72.88	3.49	

*** p< .001

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความพึงพอใจฯ	$\overline{X}$	SD	ความหมาย	N
ด้านตัวป้อน	4.54	.19	มากที่สุด	139
ด้านกระบวนการ	4.28	.81	มาก	
ด้านผลผลิต	4.45	.19	มาก	

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลสำคัญที่พบในงานวิจัยนี้ มี 3 ประการ คือ

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรม แสดงว่าการฝึกอบรมนี้มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างด้านความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรม

3. ความพึงพอใจในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลังการฝึกอบรม พบว่า ด้านตัวป้อนอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่จัดสรรงบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2549-2551 ให้กับการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือกลุ่มบำบัดเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติด พิมพ์ครั้งที่ 2.**

กุลยา ตันติผวาชีวะ. (2537). **เอกสารคำสอนการฝึกอบรม.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โกศล มีคุณ. (2549). การพัฒนาครูเพื่อมิติใหม่ของการพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียน, **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย.** 1(1), 132-168.

ณัฐชยา ฐานีสร และคณะ. (2552). **รายงานวิจัยศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศุภวดี บุญญวงศ์. (2552). ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของครูมัธยมศึกษาและคุณลักษณะของผู้เรียน, **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย.** 6(1), 61-87.

ศุภวดี บุญญวงศ์ และคณะ. (2552). **รายงานวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์.** สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สมคิด บางโม. (2539). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.

แสวง ทวีคูณ และคณะ. (2549). ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู, **วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ : ระบบพฤติกรรมไทย.** 3(2), 126-156.

อ้อมเดือน สดมณี. (2536). **ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิผลของครู.** ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Kerlinger, F. N. & Lee, H. B. (2000). **Foundations of Behavioral Research.** (4th ed.). Singapore: Wadworth. Merriam, B. S & and Cafferella, S. R. (1991). Learning in Adulthood. San Francisco : Josscy Bass. Quinn, N. V. (1984). Applying Psychology. New York : Harcourt.

มหาวิทยาลัยทักษิณ THAKSIN UNIVERSITY